

Rörelseförvärv enligt IFRS 3, trettonde året

– spänningen stiger, IASB överväger
förändringar

Koncernredovisningarna i de noterade företagens helårsrapporter för 2017 upprättades för trettonde året enligt International Reporting Standards (IFRS). Björn Gauffin och Sven-Arne Nilsson har åter studerat särskilt hur dessa företag identifierar immateriella tillgångar. Dessutom för tredje gången även goodwill i den efterföljande redovisningen, särskilt nedskrivningar.

text: **Björn Gauffin, Sven-Arne Nilsson**

ETT VIKTIGT INSLAG i IFRS 3 *Rörelseförvärv*, som gavs ut inför 2005, är utvecklade regler för identifiering av immateriella tillgångar. Meningen är att ett reducerat belopp för goodwill gör sättet att redovisa goodwill mindre viktigt. Vidare är ett inslag att företags resultat förfinas genom

att immateriella tillgångar med olika nyttjandeperioder skrivs av över dessa var för sig, eller värdenedgångsprövas och belastar resultatet enligt denna prövning. Slutligen ändrades IAS 36 *Nedskrivningar* inför 2005 så att goodwill, och identifierbara immateriella tillgångar med obestämd nyttjandeperiod, inte skrivs av utan endast prövas för värdenedgång minst årligen.

Vår studie av 2017

De tolv föregående undersökningarna har vi alltså nu följt upp, genom att undersöka samtliga 296 företag noterade på Stockholmsbörsen¹. Av dem genomförde 107 företag minst ett rörelseförvärv under 2017, enligt vad som kan utläsas av koncernredovisningarna, och vi har analyserat 102² av de företagen. Liksom i elfte och tolfte undersökningarna har vi med nedskrivningar av goodwill, av varje av de 267 företagen med goodwill i balansräkningen.

Det totala förvärvsbeloppet minskade något 2017 till cirka 100 miljarder kronor, efter att det ökade kraftigt 2016 till cirka 108 miljarder kronor, från cirka 52 miljarder kronor 2015. Vi ser allt fler större förvärvsbelopp: förvärvande företag med förvärv totalt under året över 500 MSEK uppgick såväl 2017 som 2016 till 40 företag, från 22 företag 2015 och 27 företag 2014.

Fördelning på finansiella och materiella tillgångar, immateriella tillgångar och goodwill

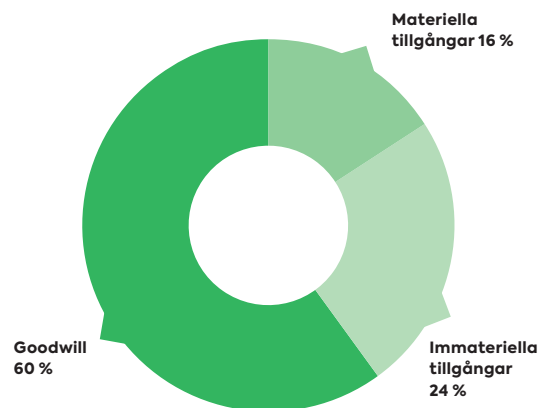
I studien av trettonde året fortsätter vi att som elfte och tolfte åren relatera tillgångskategorierna enligt förvärvsanalyserna, inklusive goodwill, till summan av dessa tillgångar, i stället för att relatera goodwill, identifierade immateriella tillgångar och "netto materiella tillgångar" till köpeskillingarna i varje företags förvärv. Det gör vi för att undvika dels

att statistiken påverkas av skuldsättningsgraden i förvärven och därmed den relativa köpeskillingen, dels det svårbegripliga begreppet "netto materiella tillgångar". Hela tiden är vi främst intresserade av identifieringen av immateriella tillgångar, och därmed goodwill som den resterande delen.

Studien av 2017 visar bland annat att av förvärvsanalysernas totala förvärvade tillgångar utgjorde i genomsnitt³:

- Finansiella och materiella tillgångar 16 %.
- Immateriella tillgångar (med avdrag för uppskjuten skatt), såsom varumärken, kundrelationer, patent, pågående forskning och utveckling, 24 %.
- Goodwill (resterande del) 60 %.

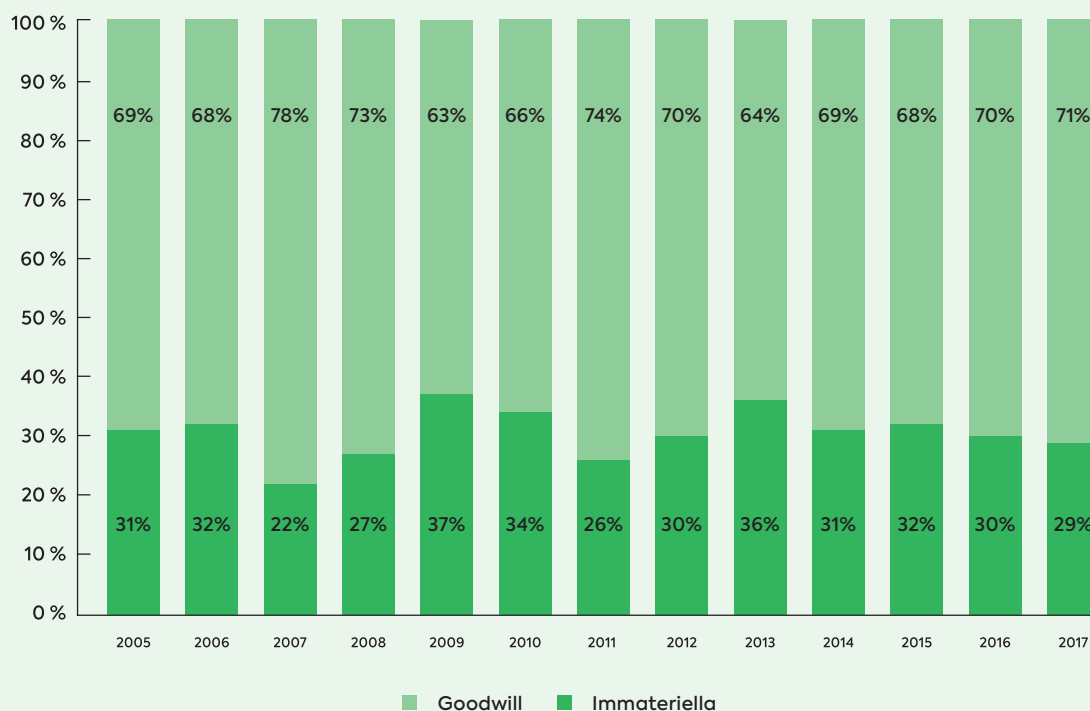
Figur 1
Fördelning av köpeskillning 2017

Utifrån vårt fokus på identifieringen av immateriella tillgångar visar vi att fördelningen på identifierade immateriella tillgångar och goodwill ser ut enligt följande under alla tretton åren (se figur 2 på nästa sida).

Året 2017 var alltså liksom 2016 ett år med förvärv med en relativt genomsnittlig nivå av identifierade immateriella tillgångar, med konsekvensen att andelen goodwill också var relativt genomsnittlig. Vi noterar även att 2017 och 2016 ser nästan lika ut som 2005, och att de verkligt avvikande åren var 2007, 2009 och 2013. Den låga andelen immateriella 2007 kan förklaras av uppdrivna priser på förvärv före finanskrisen, utan att värdena på immateriella drevs upp motsvarande, och den höga andelen 2009 i så fall

Figur 2
Utveckling 2005-2017 för alla förvärvade företag respektive år

av nedtryckta priser under finanskrisen. Året 2013 skiljer sig dock från 2007 genom väsentligt högre andelar för immateriella.

Relationen mellan immateriella tillgångar och goodwill hos olika förvärvare

Ett annat sätt som vi analyserar förvärven på är relationen mellan å ena sidan goodwillvärdet och å den andra totalt värde på identifierade immateriella tillgångar och goodwill. Vi har även analyserat förvärven 2017 på detta sätt och grupperat 101 av de 102 analyserade företagen i respektive tioprocentintervall. Ett företag, med inga identifierade immateriella tillgångar, är ej med. (Det företaget identifierade alltså enbart materiella tillgångar, men inga immateriella tillgångar, och fick inte heller någon goodwill.)

Alltså redovisade 11 förvärvare 2017 (eller 11 %)

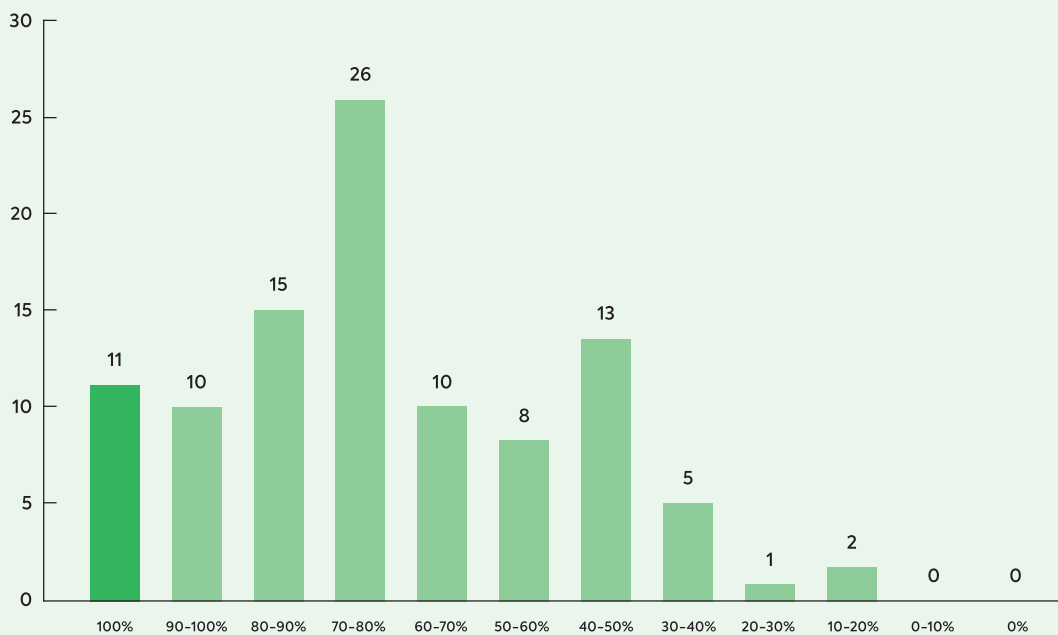
goodwill men ej alls några identifierade immateriella tillgångar. Detta år fanns det inga företag som hade netto av förvärvade tillgångar (materiella, finansiella och immateriella) och övertagna skulder som precis motsvarade köpeskillingen och därmed inte fick någon goodwill (se figur 3 på nästa sida).

Gruppen 100 %, goodwill men inga identifierade immateriella tillgångar, minskade påtagligt till den lägsta någonsin, se vidare figur 4, med alla tretton åren på nästa sida. Dock ligger de senaste fem åren på en lägre nivå än 2008 - 2012, utom den låga andelen 2010.

Gruppen 100 % kan, som tidigare år, förklaras med att en del av företagen gör begränsade insatser för identifiering av immateriella tillgångar vid mindre förvärv. I IFRS 3 finns inget undantag från att göra egentliga förvärvsanalyser även av mindre förvärv, och det är ett problem att föreställnings-

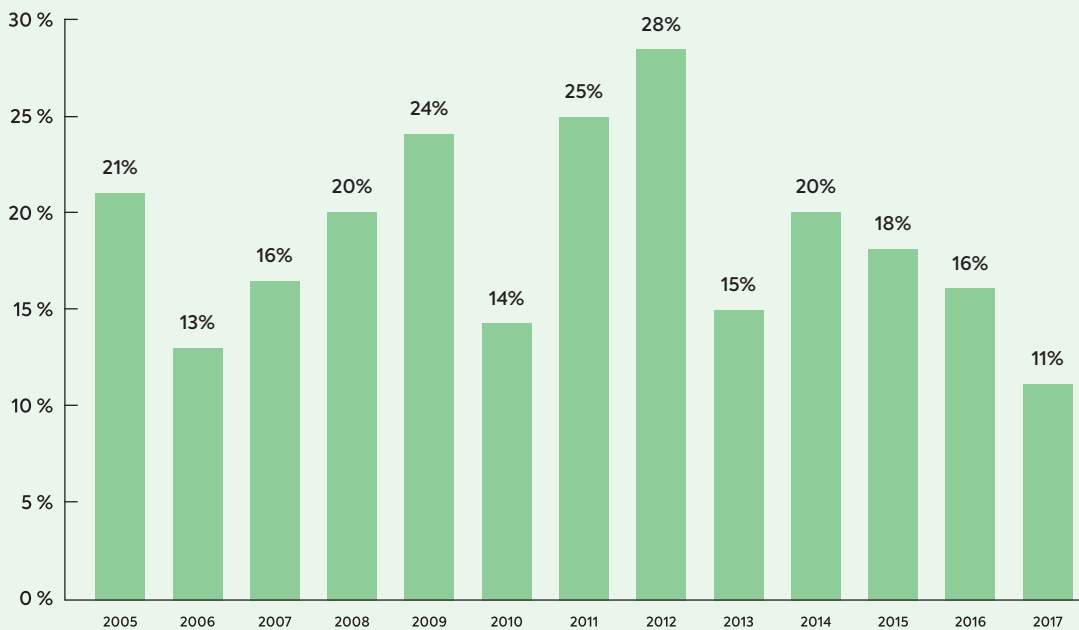
Figur 3

Goodwill/Identifierade immateriella tillgångar och goodwill

Figur 4

Andel 100% goodwill men inga identifierade immateriella tillgångar

Figur 5
Saknar specifikation immateriella

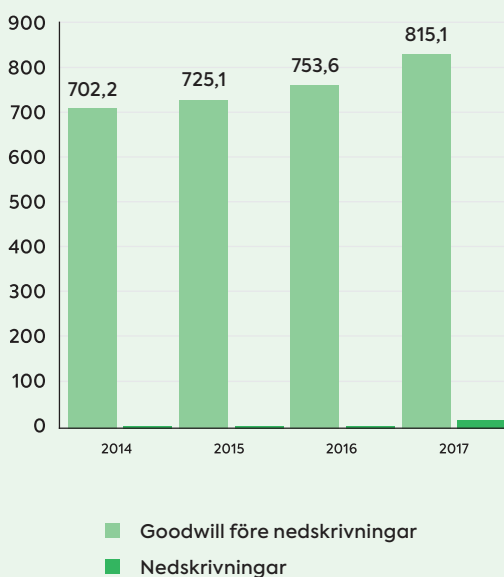

ramens egenskap avseende väsentlighet inte verkar ha någon enhetlig tillämpning för förvärvsanalyser. Möjligen kan man av IFRS 3 (2008 punkt B 65) om upplysningar dra slutsatsen att om det under rapportperioden är ett enda oväsentligt förvärv, eller flera förvärv som även tillsammans är oväsentliga, behövs ingen egentlig förvärvsanalys⁴. Dock har vi, som sagt inledningsvis, ur hela undersökningen exkluderat 5 företag med förvärv där antingen företaget angett att förvärvet eller förvärven ej är väsentliga, varför det inte lämnar mer information, eller vi ej kunnat utläsa tillräcklig information ur förvärvsnoten.

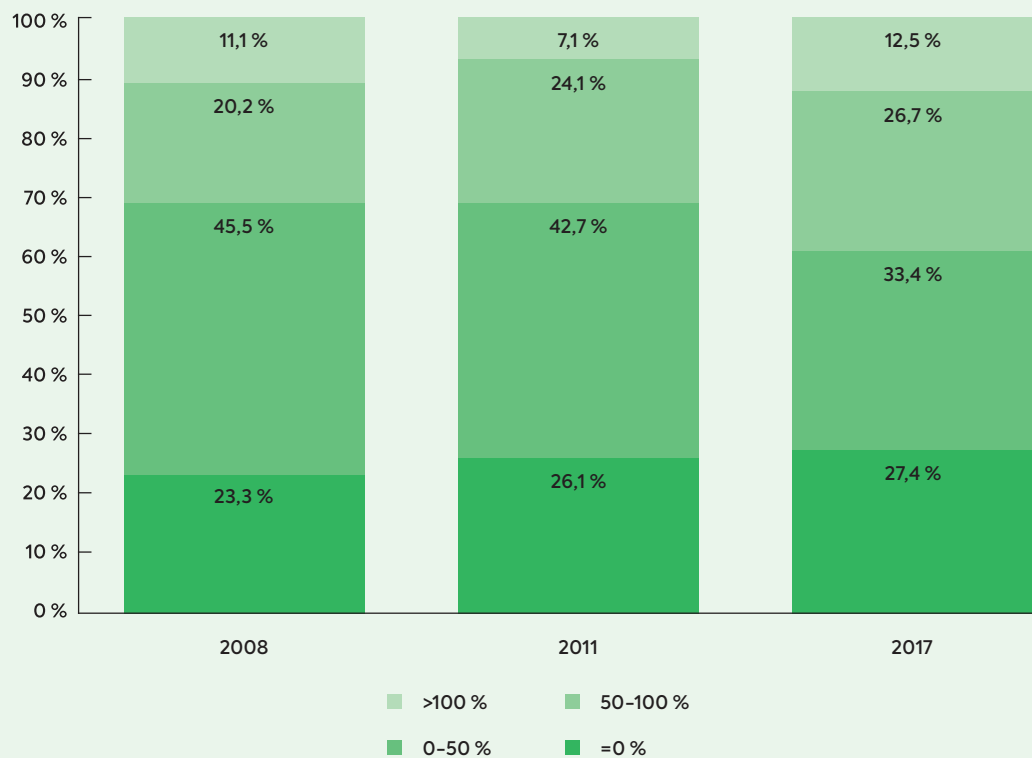
Beskrivning av förvärvade immateriella tillgångar

Vi ser att trenden med en försämring vad gäller att specificera vilka immateriella tillgångar som identifierats försämrades något 2017 (se figur 5 ovan), nästan till hur det var 2014 och 2015. Under 2017 var det 59 utav 91 företag med immateriella tillgångar (det vill säga 65 %) som ej närmare specificerade vad förvärvade immateriella tillgångar bestod av och hur det verkliga värdet för immateriella tillgångar fördelade sig mellan de olika beståndsdelarna. Dessa 59 angav alltså i noten enbart att immateriella tillgångar identifierats och dessas totala verkliga värde. Alltså

Figur 6
Goodwill och nedskrivningar

Figur 7
Goodwill som andel av eget kapital

enligt figuren kraftiga variationer mellan åren och försämring de senaste åren. De saknade specifikationerna förefaller vara en snäv tolkning av att upplysning ska lämnas om: "De belopp som redovisats per förvärvstidpunkten för varje större slag av förvärvade tillgångar och övertagna skulder" (IFRS 3 2008 B 64 i), särskilt som upplysningarna ska hjälpa användare "att bedöma karaktären på och den finansiella effekten av ett rörelseförvärv [...]" (IFRS 3 2008 p. 59)⁵. Ett exempel på en långtgående tolkning av varje större slag är Björn Borg-koncernens förvärv av Baseline BV där de uppger att "förvärvat övervärde är i sin helhet hänförligt till goodwill" och redovisar såväl materiella som immateriella tillgångar i en enda post.

Värdenedgångar på och nedskrivningar av goodwill

Vi har alltså precis som de två föregående åren också undersökt alla företag med goodwill i balansräkningen⁶; vilket beloppet av goodwill var och gjorda nedskrivningar 2014, 2015, 2016 och 2017⁷. Summan av goodwill före nedskrivningar var 2017 815,1 Gkr. Antalet företag som gjorde nedskrivningar 2014 var 32, och de skrev tillsammans ner med 6,3 Gkr eller 0,9 %. Under 2015 var det endast 23 företag som skrev ner goodwill, med tillsammans 6,4 Gkr eller likaså 0,9 %. Under 2016 gjorde endast 17 företag nedskrivningar med tillsammans 4,8 Gkr eller 0,6 %. Under 2017

gjorde endast 19 företag nedskrivningar men med totalt 18,7 Gkr, hela 2,3 %. Av denna total står dock Ericsson för 13 Gkr (motsvarande 1,6 %) och övriga 18 företag för 5,7 Gkr (motsvarande 0,7 %). Reduceringar av goodwill till följd av avyttringar ingår i princip inte i dessa nedskrivningsbelopp.

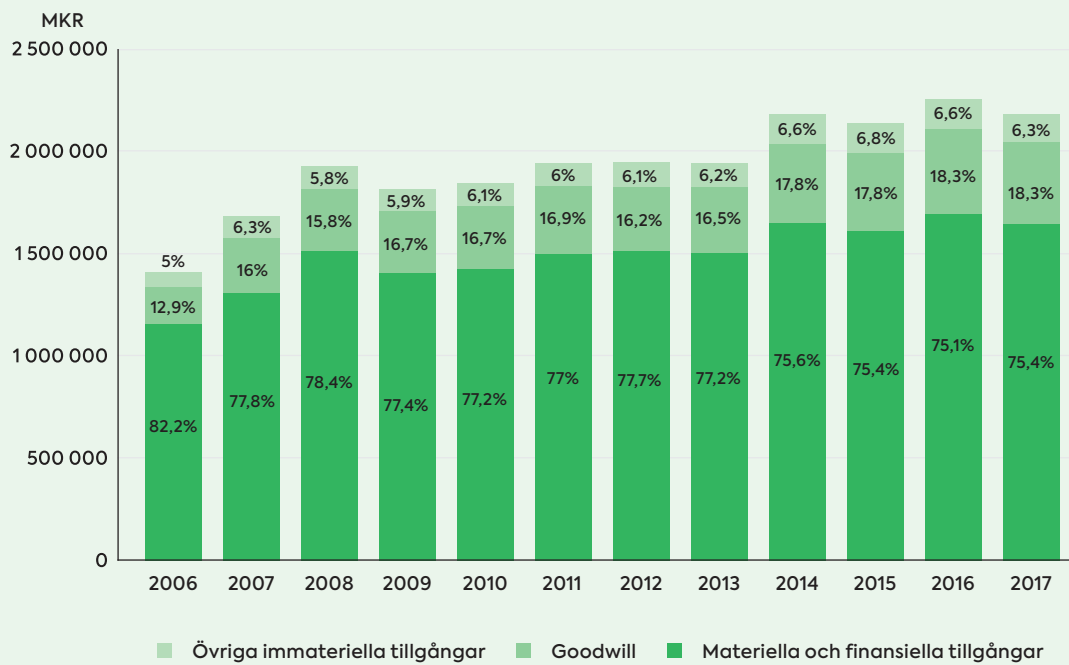
Figur 6 (på föregående sida) illustrerar hur små nedskrivningarna är i förhållande till totalt redovisad goodwill, mellan 0,6 och 0,9 % av goodwillposten, vilket även gäller 2017 exklusive Ericssons nedskrivning. I den takten kommer det att ta långt mer än hundra år innan all nu redovisad goodwill är nedskriven. Som framgår ovan fylls dessutom total goodwill på varje år med betydligt mer än vad som skrivs ner.

Beloppet av goodwill i förhållande till företagets eget kapital kan också analyseras (se figur 7). Vid en jämförelse med en tidigare undersökning framgår att andelen bolag där goodwillposten utgör mer än koncernens egna kapital ökat kraftigt sedan 2008. Som synes i ovanstående figur har visserligen andelen bolag med ingen goodwill alls ökat, men samtidigt har bolagen där goodwill utgör mer än 50 % av det egna kapitalet ökat från 31,3 % av bolagen till 39,2 %.⁸

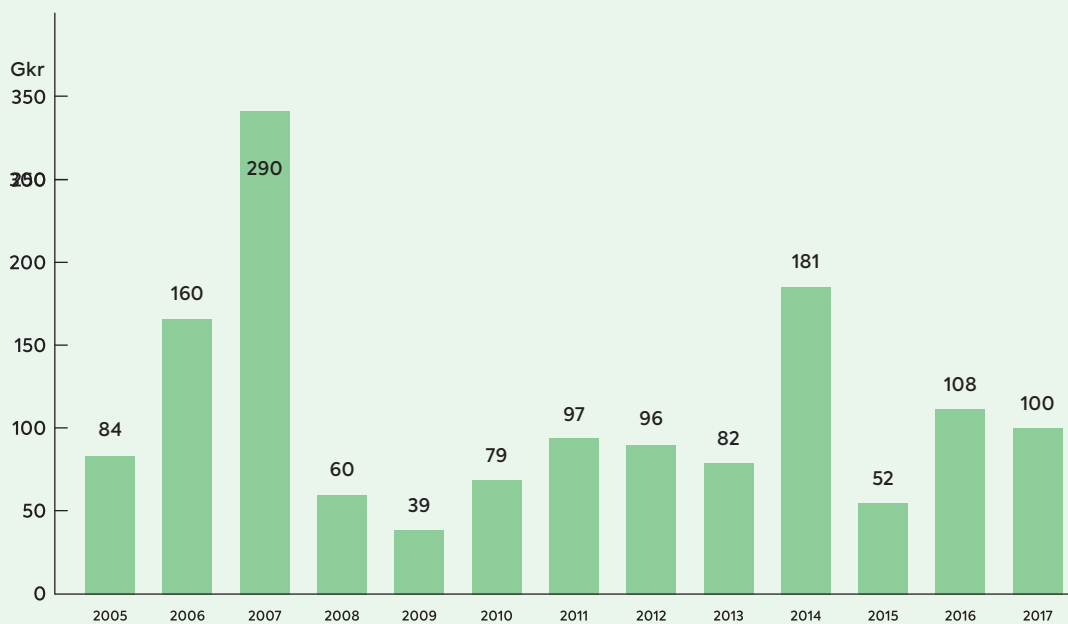
Immateriellt allt större andel i de stora börsföretagen

Som en komplettering till analyserna av förvärvs-

Figur 8
Bolagets totala tillgångar, fördelning

Figur 9
Förvärvsbelopp börsbolagen

noter visar vi att goodwill och övriga immateriella tillgångar blir allt viktigare i börsföretagen. Utvecklingen av tillgångarnas andelar i 28 företag på Nasdaq OMX Stockholm Large Cap-lista, exkluderat för så kallade tillgångsbolag (fastighets-, investment- samt gruv- och oljebolag) framgår i figur 8 (på föregående sida).

Utvecklingen av de olika tillgångskategoriernas andelar i de 28 företagen är ju en ökning i andelen goodwill och immateriella tillgångar från cirka 23 % 2013 till 24 à 25 % 2014, 2015, 2016 och 2017, för att inte tala om från knappt 18 % 2006.

Sammanfattning av studien av 2017

Efter att ha studerat även helårsrapporterna för 2017 kan vi konstatera:

- Summerat förvärvsbelopp även 2017 det dubbla jämfört med 2015 men fortfarande avsevärt lägre än beloppet 2014, efter mer än fördubblat från 2013 till 2014. För de tidigare åren se figur 9 på föregående sida.
- Fortsatt andel identifierade immateriella tillgångar (av immateriella tillgångar och goodwill) på nivån de föregående fem åren utom 2013; och inte högre än de första två åren.
- Fortsatt minskad andel av förvärvarna som redovisar goodwill utan att alls identifiera immateriella tillgångar, 2017 lägsta andelen hittills och klart bättre än 2009, 2011 och 2012. Alltså en klart positiv trend.
- Andelen som inte närmare anger vilka immateriella tillgångar som identifierats däremot något sämre 2017 (65 %) än 2016 (62 %), och på en klart sämre nivå från och med 2012 än åren 2009-2011.
- Åter närmast försumbara nedskrivningar av goodwill av totalt redovisad goodwill, ned 2016 till 0,6%, från såväl 2014 som 2015 knappt 0,9%, och 2017 0,7% exklusive Ericssons nedskrivning.

Debatt och andra undersökningar

IASB överväger en *shake-up* av reglerna för redovisning av goodwill, skrev The Economist i början av hösten⁹. Vad tidningen troligen menar är att IASB överväger att återgå till att skriva av ett bestämt belopp av goodwill varje år, snarare som skruvar skrivs av över tid. Det skulle dock innebära falsk precision: ingen har någon uppfattning alls om hur fort ett företag tär på sitt varumärke varje år. Vidare skulle rapporterade resultat avvika från kassaflöden, och placerare skulle ignorera vilken årlig belastning som helst enligt rapporterna. Därför stannar The Economist vid att status quo, trots alla dess brister, är den bästa, tillgängliga ansatsen.

Lite runda svängar kan man konstatera att till och med The Economist tar, när de blandar goodwill med varumärke. Visserligen nämner de den nya

ansatsen vid början av 2000-talet, men identifiering av immateriella tillgångar, i praktiken främst varumärken, verkar ha gått dem förbi. Även de är kvar i att goodwill motsvarar skillnaden mellan priset för det förvärvade och förvärvets redovisade egna kapital.

Uppslaget till att IASB överväger en *shake-up* fick The Economist från ett tal som ordföranden Hans Hoogervorst höll¹⁰. Beträffande goodwill anknöt han till Post-implementation Review (PiR) av IFRS 3, som avslutades sommaren 2015 med en återföring i vilken IASB rapporterade vad de iakttagit och angav möjliga svar på dessa iakttagelser¹¹. Inledningsvis avsåg IASB inte att återuppta idén att återinföra avskrivning av goodwill, då de kände att det fanns otillräckligt nytt belägg som skulle motivera utredning av en sådan idé. Emellertid hade IASB i juli beslutat att ta med en omfattande analys av goodwill redovisning i en kommande diskussionsrapport inklusive en diskussion av möjligheten att återinföra avskrivning. Det som föranledde IASB att ändra sin uppfattning var redan kända brister som att den årliga värdenedgångsprövningen är både kostsam och subjektiv, så att reduceringar av goodwills redovisade värde tenderar att komma alltför sent. När en reducering slutligen sker har den informationen bara ett svagt bekräftande värde för placerare. Till det kom att staben hade övertygande visat hur goodwill tenderar att skyddas av det som kallas frihöjd ovanför huvudet. Dessa skäl tillsammans med andra föranleder IASB att ta med återinförande av avskrivning i en diskussionsrapport, men Hoogervorst avslutade med att varna för en förutfattad slutsats att denna diskussionsrapport kommer att leda till återinförande av avskrivning.

Vid IASB:s möte i oktober 2018 diskuterades det arbete som återstår före författandet av en diskussionsrapport och tidplanen för detta arbete, utan att några beslut fattades. Staben räknar med att presentera vad de kommer fram till vid möten under första halvåret 2019. En diskussionsrapport skulle kunna ges ut under första halvåret 2020. – Jämfört med stabens förslag i oktober 2015 att ge ut en diskussionsrapport i mitten eller slutet av 2016 får detta åter ses som en påtaglig temposänkning.

Beträffande arbete som ska utföras för att identifiera bättre upplysningar beslutades vid mötet i juli 2018 att undersöka förbättring av upplysningar som skulle göra det möjligt för placerare att mera effektivt fastställa:

- a) huruvida en koncernbildning/ett förvärv är ett gott investeringsbeslut (av förvärvaren) och
  - b) huruvida den förvärvade rörelsen presterar efter koncernbildningen som förväntat.
- Förbättringen i a) anser staben kan uppnås genom

”I sju av tio analyserade branscher sågs goodwill öka under 2017.”

att uppfylla de befintliga upplysningsmålen i IFRS 3, p. 59, och genom riktade förbättringar av tillhörande upplysningskrav. Förbättringen i b) skulle däremot kräva tillägg av upplysningsmål.¹²

I stabens underlag till mötet i oktober återges att IASB vid mötet i december 2017 beslutade preliminärt att överväga att lägga till krav att varje år upplysa om:

- a) oredovisat headroom (det belopp varmed återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet) i en kassagenererande enhet till vilken goodwill är allokera och
- b) en nedbrytning av goodwill på tidigare förvärv, med förklaring av varför det redovisade värdet på goodwill är återvinningsbart.

Staben kommenterar detta med att den avser att gå igenom de möjliga förbättringar i upplysningskraven i IAS 36 som redan diskuterats.

Även den tredje punkten i beslutet i december 2017 återges, att upplysa om skälen till betalning av ett premium som överstiger värdet av nettot av identifierbara tillgångar, om nyckelantaganden eller mål som stödde övervägandena vid förvärvet och en efterföljande årlig jämförelse av utfall med dessa antaganden eller mål. Staben noterar att flera medlemmar i den rådgivande gruppen Accounting Standards Advisory Forum (ASAF) allmänt stödjer dessa upplysningar, dock uttrycker medlemmar också bekymmer för upplysningarna:

- a) Informationen kunde vara kommersiellt känslig, som skulle kunna leda till att företaget endast lämnar boilerplate-information.
- b) Uppföljning av förvärv skulle vara svårt och dyrt om den förvärvade rörelsen har integrerats i förvärvarens övriga rörelser.
- c) Verifiering av informationen kunde vara svårt.

Som sagt är IASB klara över att reduceringar av goodwill redovisade värde tenderar att komma alltför sent, och när reduceringar sker har den informationen bara ett svagt bekräftande värde för placerare. Det anknyter till att IFRS får Patrik Wahlén, styrelseordförande för Volati, att se rött¹³. För honom skapar redovisningsregler omöjligheter att penetrera resultat och balansräkning; ledningen ges alldeles för stora möjligheter att påverka rapporteringen. Den enskilt ”knäppaste grejen” uppstår när en förvärvare redovisar hela den rörliga köpeskillingen, följt av att förvärvet utvecklas sämre och tilläggsköpeskillingen faller inte ut. Avsättningen för den löses upp och blir ett positivt

resultat. Samtidigt ”så låter du goodwillen vara när du testar nedskrivningsbehovet”.

ESMA offentliggör inför varje års granskning av årsredovisningar sina fokusområden, och vid granskningen 2018 av årsredovisningarna för 2017 rörde ett antal specifika punkter IFRS 3. Först och inte minst påminde ESMA företag om betydelsen av att utföra analysen av immateriella tillgångar i överensstämmelse med kriteriet för avskiljbarhet i IFRS 3 B 33 och att, där det är relevant, upplysa om de betydande bedömningar som ligger till grund för slutsatsen huruvida avskiljbarhet bedömdes nödvändig¹⁴.

I Börsens rapport om övervakning av finansiell information under 2018 anges redan i sammanfattningen att återkommande brister konstaterades även i upplysningar avseende bland annat rörelseförvärv¹⁵. I avdelningen med påpekanden och övriga kommentarer är ett avsnitt om rörelseförvärv och tre olika upplysningar som ofta saknades eller var knapphändiga, dock inget om vad vi konstaterar rörande identifiering av immateriella tillgångar eller angivande av vilka immateriella tillgångar som identifieras. Ett av besluten (06/18) gäller bristande tillämpning av IFRS 3, men bristen är att bolaget för ett förvärv under andra kvartalet inte lämnade upplysningar motsvarande ett förvärv under första kvartalet, trots att bolaget (i sitt svar till Börsen) angav att förvärvet under andra kvartalet (i motsats till förvärvet under första kvartalet) var ett väsentligt förvärv. I likhet med de två föregående åren noterar Börsen i ett stort antal fall brister i upplysningar om värdenedgångsprövningar eller nedskrivningar. Omständigheten att nedskrivningar av goodwill inte utgör ens nära 1 % berörs dock inte heller denna gång.

Inte heller i det tyska nationella övervakningsorganets verksamhetsberättelse för 2018¹⁶ nämns ESMA:s fokusområden rörande IFRS 3, men kategorin med flest inträffade fel är åter rörelseförvärv och avyttringar samt goodwill. De sex felen avsåg huvudsakligen såväl inkorrekta förvärvsprisallokeringar som bristande notupplysningar om allokeringar, och värdenedgångsprövningar av goodwill. Av berättelsen framgår också att organet yttrat sig till IASB om den balansmässiga risken med ständigt stigande redovisad goodwill, som genom avskrivning borde bli tydligt reducerad.¹⁷

Duff & Phelps i USA firade 2018 tionde årets studie av trenderna vad det gäller värdenedgång för goodwill,

generellt och branschvis i mer än 8 400 noterade företag¹⁸. Bland många iakttagelser finns att den totala goodwillreduceringen i amerikanska noterade företag ökade från 2016 till 2017 med 23 %. Dock blev den bara tre femtedelar av reduktionen under 2015. Procentuellt ökade reduktionen 2017 endast till 1,1 % av det totala goodwillbeloppet, alltså nästan tillbaka till andelen 2014 och 2106, 1,0 %, och alltså 2015 som det avvikande toppåret med 2,1 %. Antalet företag med reduktioner ökade 2017 men endast från 288 till 293, varför genomsnittlig reduktion per företag ökades med 21 %.

Goodwill för nästan 319 miljarder dollar lades till i balansräkningarna under 2017, den högsta nivån sedan 2008 och en avspiegling av ett stjärnår för förvärv och samgåenden. (Ändå pekade summan av reduktioner under 2018 när rapporten gavs ut i december att 2018 var på väg att passera 2017.) I sju av tio analyserade branscher sågs goodwill öka under 2017, med Energi och IT som notabla undantag, enligt Duff & Phelps.

Identifiering av immateriella tillgångar i förvärvsanalyser är eller kan i alla fall ses som disaggregering, varför vi finner en rapport om den roll som disaggregering allmänt spelar i förvärvsbeslut intressant¹⁹. Forskarnas resultat stödjer uppfattningen att bättre kvalitet på disaggregeringen (av finansiella rapporter) i såväl målföretaget som förvärvaren förbättrar lönsamhet av förvärv. De sluter sig, utifrån vad de funnit, till att det beträffande målföretagets disaggregering beror på att förvärvaren kan bättre uppskatta målföretagets framtida kassaflöden. Kvalitet på förvärvarens disaggregering förbättrar lönsamhet av förvärv eftersom styrelseledamöter, långivare och aktieägare kan bättre övervaka företagsledningens handlingar.

Huruvida och hur förvärv skapar värde har länge varit av intresse för finansiella ekonomer, inleder en annan rapport²⁰. Tidigare studier har visat aggregerat värdeskapande och synergivinst vid tidpunkten för meddelande om förvärvet, men forskare har haft svårt att identifiera källorna till sådana synergivinst eller förklara varför förvärvarens aktieägare ofta verkar att förlora. Rapportens forskare använder alternativ empiri utifrån att sedan 2001 (i USA) måste alla noterade företag upplysa om hur de allokera köpeskillingen inte bara till de ekonomiska värdena av målföretagets materiella nettotillgångar och goodwill utan också till det ekonomiska värdet av identifierbara och tidigare orapporterade immateriella tillgångar. De hävdar att dessa upplysningar möjliggör att identifiera källor till synergivinst som förväntas av placerare vid tiden för meddelande om förvärvet. De finner att högre andelar av förvärvad teknologi, forskning och utveckling och varumärken är positivt förknippade med synergier. Vidare är dessa

synergier mer troliga i relaterade än i diversifierande förvärv. Å andra sidan är en större andel förvärvad goodwill inte förknippad med synergier, utan positivt förknippad med förvärvsrikedom och positivt förknippad med budpremier, vilket indikerar en högre sannolikhet för överbetalning.

Avslutning

Vi erinrar oss att Post-implementation Review (PiR) av IFRS 3 inleddes 2014, och då ställdes frågor bland annat mot bakgrund av att IASB, vid utarbetandet av IFRS 3 (2004), ansåg att användbarheten av rapporter skulle höjas om immateriella tillgångar skiljdes från goodwill. Den skulle höjas eftersom sådana tillgångar antingen har bestämda nyttjandeperioder, och ska skrivas av över dessa, eller har obestämda nyttjandeperioder, och ska utsättas för värdenedgångsprövning. Alltså en komponentansats rörande immateriella tillgångar. Som framgår ovan fortsätter IASB med IFRS 3, men som vi noterar ovan är tidplanen nu att en diskussionsrapport skulle kunna ges ut under första halvåret 2020. Så det gäller att vara uthållig i att följa hur det går med standarden och därmed hur den tillämpas.

Jan Marton (docent och verksam vid Handelshögskolan i Göteborg samt krönikör i Balans) frågade sig nyligen om det finns lugna perioder i IFRS och konstaterade att om det blir en kraftigare nedgång i ekonomin skulle det kunna leda till större förändringar i redovisningen²¹. Han nämnde som exempel effekter på redovisningens normsättare av nedgången i början av 2000-talet och av finanskrisen 2007-2008. Om man beaktar vad The Economist också skrev, att goodwillsumman för globalt alla noterade företag uppgår till 8 trillioner dollar (teradollar, att jämföra med 14 trillioner dollar materiella tillgångar) och att ungefär hälften av de 500 europeiska och 500 amerikanska företagen med högst börsvärde har "en tredjedel eller mer av sitt redovisade egna kapital uppbundet i goodwill", kan man ganska lätt föreställa sig en *shake-up* i de noterade företagens ekonomi som tvingar fram större förändringar av redovisningen av goodwill.

Å andra sidan ledde finanskrisen inte till redovisning av större värdenedgångar i goodwill i Sverige, för ungefär tio år sedan. Historien visar snarare på att redovisningsregler om nedskrivningar mjukas upp under kriser. Även om spänningen stiger, IASB överväger förändringar, lär vi inte hoppa till av några stora tilltag de närmaste åren.

BJÖRN GAUFFIN

är verksam vid Kanton AB.

SVEN-ARNE NILSSON

är verksam vid Deloitte och var gästprofessor vid Linköpings universitet.

Fotnoter

- 1.) Samtliga svenska aktiebolag med aktier noterade på Stockholmsbörsen (OMX Nordic Exchange Stockholm) 2018-05-11, utom de som inte var noterade även 2017-12-31.
- 2.) Alltså har vi exkluderat 5 företag med förvärv där antingen företaget angett att förvärvet eller förvärven ej är väsentliga, varför det inte lämnar mer information, eller vi ej kunnat utläsa tillräcklig information ur förvärvsnoten.
- 3.) Liksom i studierna av de föregående tolv åren ovägda genomsnitt.
- 4.) I Börsens rapport (se vidare i Debatt och andra undersökningar) står det att upplysningar ska lämnas för varje förvärv men att punkt B 65 tillåter sammanslagning av enskilt oväsentliga förvärv, men det står inget om att egentlig förvärvsanalys inte behövs av oväsentliga förvärv. Vidare har Börsen noterat att det finns skillnad i hur väsentlighet beskrivs i delårsrapporter och i den senare sammanslagningen. En förklaring om vad som anses som väsentligt förvärv borde, enligt Börsen, vara en mer företagsspecifik upplysning enligt IAS 1 p. 122.
- 5.) Det står kontrast mot att upplysningar ska lämnas för varje slag av immateriell tillgång, enligt IAS 38 *Immateriella tillgångar* p. 118.
- 6.) I år hade 205 aktiebolag goodwill, utav 296 svenska aktiebolag med aktier noterade enligt ovan. De följande beloppen för 2014, 2015 och 2016 är från undersökningarna i förrfjor och i fjor.
- 7.) Dock undersökte Björn Gauffin och Anders Thörnsten goodwillnedskrivningarna under 2008 och 2009, även då begränsade till 1-2 % (trots mitt under finanskrisen): Gauffin, B., & Thörnsten, A. (2010). Goodwillnedskrivningar 2009, en svårbedömd historia. Balans, (8-9), 49-52.
- 8.) Enligt Börsens rapport (se vidare i Debatt och andra undersökningar) specialstuderades de 63 bolag vars redovisade goodwill utgjorde mer än 100 % av det egna kapitalet – eller en lite lägre andel men med svag lönsamhet – som kan vara ett tecken på ett nedskrivningsbehov. Studien gällde dock i första hand om tillräckliga upplysningar lämnades om deras värdenedgångsprövningar. Om studiens resultat nämns inget utöver att 4 av bolagens revisorer inte hade värdet av goodwill som ett särskilt betydelsefullt område i revisionsberättelsen.
- 9.) The Economist. (2018-09-01). Schumpeter As good as it gets.
- 10.) Hoogervorst, H. (2018-08-29). Chairman's speech: Japan and IFRS Standards. Tillgängligt 2019-02-01: <https://www.ifrs.org/news-and-events/2018/08/chairmans-speech-japan-and-ifrs-standards/>
- 11.) IFRS Foundation. (2015). Report and Feedback Statement Post-implementation Review of IFRS 3 Business Combinations. Tillgänglig 2018-02-15: <http://www.ifrs.org/-/media/project/pir-ifrs-3/published-documents/pir-ifrs-3-report-feedback-statement.pdf>
- 12.) IFRS. (2018). Goodwill and Impairment research project. October 2018. IASB Agenda ref 18B. Tillgänglig 2018-11-13: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/meetings/2018/october/iasb/ap18b-gi.pdf>
- 13.) Bråse, R. (2018-12-12). "Vill du slå marknaden måste du göra saker annorlunda". Dagens industri.
- 14.) ESMA. (2017). PUBLIC STATEMENT European common enforcement priorities for 2017 IFRS financial statements. ESMA32-63-340. Tillgänglig 2018-12-02: <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/listed-issuers-must-focus-new-ifrs-standards-in-2017-annual-financial-reports>
- 15.) Nasdaq Stockholm. (2018). NASDAQ STOCKHOLM ÖVERVAKNING AV REGELBUNDEN FINANSIELL INFORMATION 2018. Tillgänglig 2019-01-12: https://business.nasdaq.com/media/2018_Arsrapport_Redovisningsovervakning_tcm5044-68204.pdf
- 16.) Deutsche Prüfstelle für Rechnungslegung. (2019-01-24). Tätigkeitsbericht 2018. Tillgänglig 2019-01-30: <http://www.frep.info/presse/taetigkeitsberichte.php>
- 17.) Intressant kan också vara att det tyska organet i avsnittet om europeiska utvecklingar ägnar en hel sida åt införandet även i Sverige av övervakning i två nivåer. Tyskland kombinerar sedan 2005 och Österrike sedan 2013 den rent privaträttsliga, anglosaxiska övervakningsmodellen med den i Kontinentaleuropa utbredda, rent statliga modellen, och nu har även Sverige bestämt sig för den kombinationen.
- 18.) Duff & Phelps. (2018). 2018 U.S. Goodwill Impairment Study. Tillgänglig 2018-12-31: <https://www.duffandphelps.com/-/media/assets/pdfs/publications/valuation/gwi/2018-us-goodwill-impairment-study.ashx>
- 19.) Lopatta, K., Comprix, J., Trenkle, J., & Tideman, S.A. (2018). The Role of Disaggregation in Acquisition Decisions. Paper presented at the Nordic Accounting Conference 2018. Tillgängligt 2018-12-18: <https://conference.cbs.dk/index.php/noracc/noracc/paper/view/3159>
- 20.) Beneish, M. D., Tseng, A., & Vorst, P. (2018). Know What You Buy: Explaining Merger Wealth Effects using Allocated Merger Prices. Paper presented at the American Accounting Association Annual Meeting 2018. Tillgängligt 2019-01-03: <https://www2.aaahq.org/AM2018/abstract.cfm?submissionID=12114>
- 21.) Marton, J. (2018). Finns det lugna perioder i IFRS? Balans, (7), 34. Tillgänglig 2019-01-04: <https://www.tidningenbalans.se/kronika/finns-det-lugna-perioder-i-ifrs/>